

Het verhaal... en daarna?

werkvormen bij kinderbijbelverhalen

Willemien Wickers

NARRATIO

Het verhaal... en daarna?

werkvormen bij kinderbijbelverhalen

Willemien Wickers (tekst)

Kirsten Veefkind (illustraties)

*RDC Gelderland
NARRATIO*

isbn 90 5263 277 4

©2001 RDC Gelderland, Postbus 1238, 6801 BE Arnhem

tel. 026 355 17 55, fax 026 443 30 09

info@rdc-gelderland.nl , www.rdc-gelderland.nl

©2001 uitgeverij NARRATIO, Postbus 1006, 4200 CA Gorinchem

tel. 0183 62 81 88 fax 0183 64 04 96

ldherik@narratio.nl , www.narratio.nl

tekeningen:

©Kirsten Veefkind

Niets uit deze uitgave mag verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Woord vooraf

Een nieuw boek ziet het levenslicht.

Een vrucht van jaren ervaring, werken met groepen vrijwilligers, denkkracht en creativiteit.

Het is niet voor niets dat bij de opening van het Regionaal Dienstencentrum van de protestantse kerken in Gelderland dit boekje rond bijbelverhalen uitgegeven wordt. In de traditie van deze kerken staat de bijbel en de overdracht van bijbelse waarden en normen aan nieuwe generaties centraal. Ook voor het nieuwe RDC Gelderland neemt ondersteuning met betrekking tot de geloofsvorming een belangrijke plaats in. Velen, zoals de leiding van zondagsscholen, de leiding van jeugdclubs, de leiding van de kindernevendiensten, maar ook de leerkrachten op de basisschool, kunnen aan het werk met dit boekje.

De werkvormen die u aantreft zijn niet alleen verwerkingsvormen na een vertelling, maar het zijn even zovele aanzetten tot verdieping van de religieuze ontwikkeling van het kind.

Het is een boekje om te gebruiken en al u het zelf niet (meer) gebruiken kunt, het door te geven aan anderen, die u daarmee helpt.

Van harte aanbevelen.

CeesJan Visser

Verantwoording

In dit werkboek met werkvormen bij kinderbijbelverhalen voor kindernevendiensten, zondagscholen, predikanten en het Christelijk onderwijs, staan de bijbelverhalen centraal. Dit betekent dat de inhoud en de essentie van de bijbelverhalen de werkvorm bepaald hebben. Uitgangspunten voor het ontwikkelen van deze werkvormen bij kinderbijbelverhalen is de tekst uit Deuteronomium 6: vers 6 – 7: 'Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat.' De werkvormen sluiten aan bij de verschillende ontwikkelingsfasen en de leef- en belevingswereld van kinderen.

Aangezien elke gemeente haar eigen signatuur en kleur heeft, is het goed om te bekijken of een werkvorm toegepast kan worden of aangepast moet worden aan de eigen situatie. Eigen ideeën toevoegen aan en het aanpassen van een werkvorm is niet alleen gewenst, maar zeker ook aan te bevelen.

Voor de keuze van de werkvormen bij kinderbijbelverhalen is een selectie gemaakt uit verhalen, die te vinden zijn in de gangbare kleuter- en kinderbijbels.

Doelen van de werkvormen voor geloofsoverdracht aan kinderen

- De werkvormen zijn gericht op het overdragen van kennis van de bijbelverhalen aan kinderen.
- Ze zijn gericht op het ontwikkelen van gevoeligheid voor bijbelse en christelijke symbolen en rituelen.
- Ze willen de ontwikkeling van normen en waarden stimuleren.
- Samenwerking en betrokkenheid bij elkaar en de gemeente te bevorderen.

- Centraal staat het leren inleven in situaties en personen die in de bijbelse verhalen een rol spelen. Daarnaast komen ook situaties en mensen, die in deze tijd een rol spelen in het leven van kinderen aan bod. De bedoeling hiervan is om het vermogen te bevorderen om te kunnen reflecteren en zich in bepaalde situaties de aangereikte grondnormen- en waarden te kunnen herinneren en daarnaar te kunnen handelen.
- De bijbelse grondwoorden: vieren, leren en dienen krijgen gestalte via het vertelde bijbelverhaal, de werkvorm heeft tot doel deze grondwoorden binnen de ervarings- en belevingswereld van kinderen te brengen, zodat er een fundament gelegd wordt voor een geloofsontwikkeling waar het kind verder op kan bouwen.
- Over het algemeen sluiten de werkvormen aan bij de korte tijdsduur die de kindernevendienst ter beschikking heeft, tussen de preek en de voorbeden, om het verhaal te kunnen verwerken.

Willemien Wikkers is als consulent Kerkopbouw werkzaam bij het RDC-Gelderland en ondersteunt en adviseert gemeentes bij de opbouw van de gemeente in relatie tot geloofsvorming, catechese en beleidsontwikkeling.

Met de afdeling Kerkopbouw en de totstandkoming van dit werkboek wil zij een bondgenoot van plaatselijke werkers zijn, om samen met hen te zoeken naar wegen die leiden tot een levende en sprankelende kerkgemeenschap.

Inhoud

Verantwoording		3
Een bijbelse namen-boom maken	Algemeen	7
Bijbelboekenkat	Algemeen	8
Eerste Testament		
Zeven dagen komen aan het licht – De schepping	Genesis 1	9
Welles of nietes in het paradijs – Adam en Eva	Genesis 2-3	10
Donker en licht – Kaïn en Abel	Genesis 4	11
Alles veilig aan boord – Noach	Genesis 6-8	12
De hoogste toren – Torenbouw van Babel	Genesis 11	14
Zij gaan op reis en nemen mee – Abram en Sara	Genesis 12	15
Het dorre en groene land – Abram en Lot	Genesis 13	16
Sara lacht – Drie boodschappers	Genesis 18	18
Wie ruilt wat? – Jacob en Ezau	Genesis 27	19
De zegen stelen – Jacob steelt de zegen	Genesis 27	20
Waar lig je wakker van? – Jacobs gevecht met de engel	Genesis 32	21
Met hart en hand – Jacob en Ezau verzoend	Genesis 33	22
Dromen en buigen – Jozefs dromen	Genesis 37	23
In de put zitten – Jozef in de put	Genesis 37	24
Wie heeft de beker in zak? – Benjamin en de beker	Genesis 42	26
Eind goed, al goed – Afsluiting Jozefverhalen	Genesis 46	27
Op leven of op dood – Varen in een biezenmandje	Exodus 2	28

Op God en elkaar durven vertrouwen – De brandende bramenstruik	Exodus 3	29
Tien keer en het huis van Farao stort in – de tien plagen	Exodus 7	30
Waarom is deze nacht anders dan...? – de uittocht	Exodus 12	31
Samen door het water – Doortocht door de Rietzee	Exodus 14	32
Wie of wat is de baas? – Het gouden kalf	Exodus 32	33
Spelregels om vrij te kunnen leven – De tien geboden	Exodus 34	34
Wat breng je mee? – De twaalf verspieters	Numeri 13	36
Waarom staan die stenen daar? – Doortocht door de Jordaan	Jozua 3-4	37
Zweven maal en de muren vielen om – Jericho	Jozua 5-6	38
De bomen die geen koning wilden worden – Fabel van Jotham	Richteren 9	39
Naomi is niet alleen	Ruth	40
Ruth reist naar een ander land	Ruth	41
Een koning of een dief – Saul	1 Samuël 13	42
De herder en de reus – David en Goliath	1 Samuël 17	43
Een teken van vriendschap – David en Jonathan	1 Samuël 20	44
Wat is wijs en wat is niet wijs? – Koning Salomo	1 Koningen 3	45
Wij zijn niet bang – Ester en Mordechai	Ester	47
Oren bakken – Hamans oren	Ester	48
Daniël wordt beschermd – Daniël in de leeuwenkuil	Daniël 6	49
Gejonast worden – Jona overboord	Jona 1	50
Standbeelden maken – Jona in de walvis	Jona 2	51
Tweede testament		
Een fantastische boodschap – De boodschap aan Maria	Lucas 1	52
Het nieuwe leven viert – De geboorte van Jezus	Lucas 2	53

Geschenken met een hart – Drie koningen	Matteüs 2	54
Als je moet vluchten – De vlucht naar Egypte	Matteüs 2	55
Loslaten en toekomstverwachting – De twaalfjarige Jezus	Lucas 2	56
Water om van te leven – Jezus wordt gedoopt	Lucas 3	57
Vissers van mensen – De eerste leerlingen	Matteüs 4	58
De nood die de wet breekt – De zieke man bij de vijver	Johannes 5	59
Durven vertrouwen en opgevangen worden – De storm op het meer	Lucas 8	60
Een doodlopende weg – Het dochtertje van Jairo	Marcus 5	62
Meer dan genoeg – Vijf broden en twee vissen	Johannes 6	63
Samen red je het – De barmhartige Samaritaan	Lucas 10	64
Weer verbonden zijn met elkaar – De verloren zoon	Lucas 15	66
Wie vind mij? – De goede herder	Lucas 15	67
Zonder mij? – Jezus zegent de kinderen	Lucas 18	68
Tot leven komen – De blinde Bartimeüs	Lucas 18	69
Waar je voor gaat vermenigvuldigd zich – De talenten	Matteüs 25	70
Aangeraakt worden – Zacheüs	Lucas 19	72
Macht en eenvoud – De intocht in Jeruzalem	Matteüs 21	73
Over doodgaan, verdriet en gevangen zitten – De kruisiging	Matteüs 27	74
Lang leven het leven! – De opstanding	Lucas 23	76
In vuur en vlam – Pinksteren	Handelingen 2	77
Er gaat een lamp branden – De kamerling uit Morenland	Handelingen 8	78
Over brieven schrijven – Paulus		79
Over en weer schrijven – Paulus	Brieven	80

Werkbladen	81
Overige toepassingen	91
Van dezelfde auteur verschenen eerder	94
Wat kan RDC-Gelderland voor u betekenen?	95
NARRATIO en de opvoeding in kerk, school en gezin	96

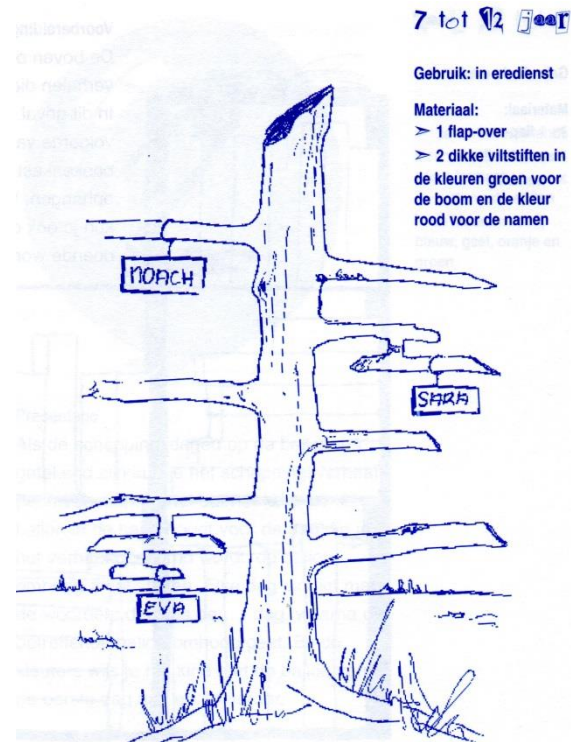
Een bijbelse namen-boom maken

Vorbereiding

Van tevoren teken je met de groene stift een boom, met links en rechts takken, op de flap-over. Boven aan de flap schrijf je met mooie sierletters: bijbelse namen-boom. Je begint met het opschrijven van de bijbelse namen onderaan bij de eerste tak, zoals bij een stamboom. De bijbelse namen-boom kan aan een posterhouder op een vaste plek worden opgehangen.

Presentatie

Hang de namen-boom in het bijzijn van de kinderen op en leg uit wat de bedoeling is van de namen-boom. Wanneer je bij het rooster van de bijbelse verhalen op zevenjarige leeftijd start met bijvoorbeeld Abraham en Sara, dan laat je onder aan de boom drie takken open voor Adam en Eva, Kaïn en Abel en Noach. Wanneer deze verhalen later aan de orde komen kun je de betreffende namen samen met de kinderen op de onderste takken schrijven. Laat de kinderen zelf vertellen welke namen er na een verteld verhaal op de namen-boom moeten komen.

7 tot 12 jaar

Gebruik: in eredienst

Materiaal:

- > 1 flap-over
- > zwarte viltstift
- > werkblad 1

Genesis.
Zie werkblad 1.

Bijbelboekenkast

Vorbereiding

De boven omschreven werkvorm kun je ook toepassen bij verhalen die bij de verschillende boeken in de bijbel horen. In dit geval wordt het een boekenkast met boeken om de volgorde van bijbelboeken inzichtelijk te maken. Je kunt de boekenkast op een flap-over tekenen en in de ruimte ophangen. Wanneer de kinderen een werkschrift hebben kun je ook de boekenkast van werkblad 1 aanreiken, die al doende wordt ingevuld. Als je bijvoorbeeld met de Mozesverhalen begint, kunnen de kinderen de naam Exodus op de rug van het tweede boek in de boekenkast schrijven, je moet in dat geval één boek overhouden voor

Zeven dagen komen aan het licht De Schepping

Vorbereiding Kleuters

Voor de kleuters kun je van tevoren op elke opgeblazen ballon een tafereel van elke scheppingsdag tekenen en geef elke ballon een cijfer van 1 tot en met 7. De zevende dag rustte Hij, voor die dag kun je een ligstoel tekenen. Kies bij de dagen een kleur ballon die het beste bij de betreffende dag past.,

Vorbereiding Kinderen

Schrijf van tevoren op een flap-over wat God van de eerste tot de zesde dag geschapen heeft, de zevende dag is de rustdag. De kinderen kunnen in de nevendienst een tafereel van elke scheppingsdag op een opgeblazen ballon tekenen, bijvoorbeeld bij de vierde dag de zon, maan en de sterren of een ligstoel met een boek op de zevende dag. Geef ieder kind een dag om te tekenen, wanneer er meer dan zeven kinderen zijn, laat je meerdere kinderen een scheppingsdag tekenen.

Presentatie

Als de scheppingsdagen op de ballonnen getekend zijn kun je het scheppingsverhaal gaan vertellen. Vertel dat het kind die de ballon in de hand houdt voor de dag die in het verhaal genoemd wordt, de ballon omhoog moet steken. Elke dag eindigt met de woorden: dat was de ...dag, waarna de betreffende ballon omhoog gaat. Bij de kleuters wijs je het kind met de ballon van de eerste dag aan en zo verder.

4 tot 12 jaar

Gebruik: in eredienst

Materiaal:

- > zeven verschillende kleuren ballonnen van groot formaat
- > watervast stift in de kleuren: rood, blauw, geel, oranje en groen

